

1648 12
12
SEPULTURA
VETERUM.

sive

DE ANTIQVIS RITIBUS SE-
PULCHRALIBUS,

Romanorum, Græcorum,
Judæorum & Christianorum,
DISPUTATIO SECUNDA,

Quam
D. O. M. A.

Preside

M. JOH. ANDR. QVENSTEDT.
QVEDL. FACULT. PHILOSOPH.
ADJUNCTO,

Publicæ disquisitioni submittit

JOHANNES Rienscherff/

Spandoâ - March.

Ad diem Aprilis

In Auditorio Philosophorum,

horis matutinis.

✻[†]✻

WITTEBERGÆ,

Ex Officinâ typographicâ JOHANNIS HAKEN.

ANNO M. DC. XLIIIX.

ADAM SMITH

THE THEORY OF MORALS AND POLITICS

IN FOUR BOOKS

BY

ADAM SMITH

ESQ.

OF

GLASGOW

AND

LONDON

1776

CAPUT III.

Sepulturâ, vel omni, vel honestâ, qui
prohibiti?

QUamvis jus sepulturæ commune fuerit, neminiq;
temerè denegatum, aliquos tamen ad notam sce-
leris & infamiâ, vel alia aliquâ de causâ, aut prorsus
omni, aut certè honoratâ sepulturâ fuisse olim pri-
vatos accepimus. Romani eos, qui injussu Imperatoris
ex statione & præsidio vitæ decessissent juxta Pythagoram,
qui inquam sibi ipsis ferro, aut laqueo mortem intulissent,
primis illius Reipublicæ temporibus, sepulturâ omninò
prohibuerunt, vel ut à voluntariâ morte absterrerentur
alij, vel quod indignum rati, ut inveniantur manus, quæ
sepeliant eum, quem occidère suæ. De suspendij sui-
ipsius reis fidem nobis facit *Servius* ad illud *Virgilij* lib. XII.
Aneid. Et nodum informis lethi trabe neçtit ab altâ. Sa-
nè sciendum est, inquit, quod cautum fuerit in Pontificalibus
libris, ut qui laqueo vitam sinisset, insepultus abjiceretur: un-
dè benè ait, informis lethi, quasi mortis infamissima. Tar-
quinius Priscus (ad quem hujus consvetudinis originem
referunt, quanquam *Servius* Tarquinio Superbo adscri-
bat) *ἀποφωδῶτας* non solum insepultos abjici, sed & cor-
pora eorum crucibus, spectanda civibus simul & feris volucri-
busq; devoranda affigi jussit, referente *Plinio*, N. H. lib.

*Apud Ro-
manos.*

XXXVI. cap. 15. Mitigatam autem postea fuisse hanc
pœnam ait *Kirchman. in Appendice ad libros de Funeribus
Roman. cap. IX.* & restrictam ad eos, qui facinoris alicu-
jus sibi conscii è medio se sustulissent, puta, ut supplicium
de se sumendum anteverterent. Illos verò, qui mortis ac-
cessitæ justam causam habuissent, (cujus nomine censeba-
tur vitæ tædium, doloris impatientia, luctus &c. Stoici
servitutis & morbi fugam, imò & spem gloriæ pro justâ
causâ mortis voluntariæ admittebant. *Grotius de jure Belli
& Pacis lib. II. cap. XIX. n. 5.*) gloriosè & honestè obiisse,
existimatos fuisse, atque sepulturæ honore affectos. Quo-
modo Cato Uticensis, vir sua tempestate maximus, cum,
Julij Cæsaris victoriam ferre non posset, vitæque ipsum
tæderet, è vitâ se spontè eduxit. Eoque sine Demosthe-
nes, princeps omnium Græciæ Oratorum juxta Quintilia-
nū, semper venenū secum habebat, teste *Plutarcho in vita.*
Hinc *Seneca Epitom. Contr. Lib. VIII. contr. 4. Afferre sibi co-
actus est manus, assiduis malis. Summam in felicitatum sua-
rum in hoc removit, quòd existimabat licere misero mori.*
Causam accelerandæ mortis exhibendam fuisse Senatui,
non obscurè indicat Quintilianus, vetus Magister, *Declam.*
*IV. Qui causas voluntariæ mortis in Senatu non reddiderit,
insepultus abjiciatur.* Et apud Massilienses è vita aliquem
semet extrahere potuisse refert *Valerius Maximus libr. 11.
cap. 6.* si causam senatui probasset. Porrò Romanis *vetus
veterrimumq;* (verbis utor Victoris in Constantino) *suppli-
cium patibulorum,* & quod, si *Livio* Historiæ patri sua fides
lib. 1. statim sub primis Regibus usitatum. Imò quamdiu
Ethnici fuere Imperatores supplicium crucis à Romanis u-
surpatū est. Sustulit v. illud primus ex humanis vel certè Ro-
manis reb9 Constantinus, teste jã dicto *Sexto Aurelio Victore
in eodem.* & quidem sub imperij vitæque extrema, undè
& So-

& *Sozomenus*, Ecclesiasticæ Historiæ eruditus scriptor sed Novatianâ hæresi infectus, qui historiam suam à Constantino Magno, ubi finit Eusebij, orditur, inter omnes ejus leges, hanc postremam recenset, lib. 1. cap. 8. inquit; *Deniq; Romanis prius usitatam crucis pœnam ex usu tribunalium & judiciorum lege sustulit, nempe ob reverentiam crucis Dominicæ, ne ea pœnis damnatorum vilesceret.* Postea ejus loco fuit Furca, non vetus quidem illa, sed nova, quam & patibulum dicimus. Cæterùm ipsos suspendiosos quos vocabant & cruciarios, i. e. qui in patibulo suspensi & cruci affixi, legibus à sepulturâ arcebant. Et ne quis deponeret, miles & custodia à magistratu addebatur; Petronius in Satyr. *Miles cruces asservabat, ne quis corpora ad sepulturam detraheret.* undè πολυμαθὲς Casaubonus Exercit. XVI. ad Ann. Baronij num. 90. Qui ex legibus Romanorū crucifigebantur, in cruce relinquebantur, ut probat nobile apud Petronium exemplum & similia alia: nisi causa aliqua interveniret, propter quam deponeretur permisso Magistratus, qui ipsius jussu fuerat affixus. Hæc ille. Hoc ergò affectos supplicio, quod crudelissimum teterrimumque vocat Cicero V. in Verrem, quodque ICTI nomine summi supplicij quandoque designant, teste Justo Lipsio de Cruce Lib. II. c. 1., tabo diffluere, & à Sole & pluviâ corrumpi sinebant, ut idem ait Lipsius loc. cit. cap. 15. quâ corruptionem aut putrefactionem intellexit Theodorus Cyrenæus Philosophus. Cum enim ei Rex Lysimachus crucem minaretur, *Ista,* inquit, *horribilia minitare purpuratis tuis,* Θεοδώρω δὲν μέλει, πότερον ὑπὲρ ἢ ὑπὸ γῆς σήπεται. *Theodoro nihil interest, humine, an in sublimi putrescat.* ut est apud Ciceron. 1. Tuscul. quæst. Neque aliam sepulturam Seneca Epitom. Controv. lib. VIII. contr. 4.

Omnibus natura sepulturam dedit, naufragos idem fluctus, qui
 expulit, sepelit. Suffixorū corpora crucibus insepulturā suā deflu-
 unt, eos, qui vivi uruntur, pœna funerat. Tria potissimum
 genera eorum, quibus ipsæ Leges sepulturam denegarunt,
 se reperire ait Kirchmannus loc. cit. cap. VII. Hostes patriæ,
 Suspendiosos & Αὐτόχειρας. Hostium patriæ nomine in-
 telligit perduellionis & læsæ majestatis reos, pacis publicæ
 perturbatores, proscriptos, & quicquid est hujus farinae,
 quorum pœnæ ad exemplum aliorum pertinebant. Hosq;
 olim sepulturā fuisse prohibitos aliquot exemplis probat.
 Eadem *ἀνάφιας* pœna manebat ipsos etiā imperatores, si
 in tyrannos degenerassent, malè de republicā me-
 ritos. Exemplo esse potest Vitellius Imp., quem post
 varia ludibria tandem apud Gemonias (scalas) minutissimis i-
 ctibus excarnificatum atq; confectum & inde unco tractum in
 Tiberim, tradit Suetonius cap. XVII. Et Heliogabalus, qui
 in cloacam missus & in Tiberim præcipitatus est, testibus
 Sext. Aurelio Victore & Lampridio. Quod odio communi o-
 mnium contigit, inquit Lampridius, siquidem nec sepul-
 chra mereantur, qui amorem Senatus, Populi ac militum non
 merentur. Porro Imper. Vespasianus pœnæ Conjurato-
 rum Germaniæ addendum censuit, ut insepulti projice-
 rentur, ut autor est Suetonius in Vespasiano cap. 2. inf. Eadē
 severitate usi sunt Romani in Parricidas. Hinc Sigismun-
 dus Finckelthaus Ictus celeberr. in Conclus. Jurid. de jure Se-
 pultura: th. XIII. inquit; Solon quidem olim nullam ob
 hoc crimē (parricidij) legē tulit, quia nō speravit quod tam
 impiū & nefariū scelus in cor hominis cadere possit; Idē sē-
 sit & Romulus, qui illud impossibile judicavit. Alij legum-
 latores dubitarunt, quam pœnam invenirent, qua rabies
 hæc plus quàm beluina expiaretur; eam v. tandem Roma-
 ni, tanquam reliquis sapientiores constituerunt, ut vide-
 licet

licet parricidæ omnium elementorum usura, quæ aliàs
cuiusvis communia sunt, adeoq; & ipsa sepultura eriperetur.
Hæc ille. Secundum Divi Hadriani constitutionem be-
stis objiciebatur Parricida *l. pæna I X. D. ad L. Pompejam de
Parricidis*. De cætero punitorum corpora petentibus ad
sepulturam non difficulter concedebantur, sic enim Do-
mitius Ulpianus, quem Modestinus nobilissimum & Ju-
risconsultorum coryphæum appellat, *L. 1. ff. de cadaveri-
bus punitorum, Corpora, inquit, eorum, qui capite dam-
nantur, cognatis ipsorum neganda non sunt, Et id se obser-
vasse etiam D. Augustus lib. X. de vita sua scribit. Et L. ult.
ibid. Paulus* (Ictus autoritate quidem Ulpiano par, libro-
rum verò multitudine superior. *Val. Försterus Hist. Jur.
Civ. lib. II. c. 7 8.*) *Corpora animadversorum quibuslibet pe-
tentibus ad sepulturam danda esse scribit. L. XI. Cod. Dio-
cletianus & Maximianus Impp. Gaudentio in hæc verba
rescribunt; Obnoxios criminum digno supplicio subiectos sepul-
tura tradi non vetamus. Certè Cicero Verri probri loco ob-
jicit, quod sepulturam punitorum denegare aut divendere
fuerit solitus.* Concedebantur igitur facilè puniti, ni-
si in gravioribus delictis, ubi opus erat exemplo, unde jam
laudatus Ulpianus loc. cit. *nonnunquam, inquit, non per-
mittitur, maxime majestatis causâ damnatorum* ut scil. eo-
rum corpora sepeliantur. Hinc etiamnum secundum
communem consuetudinem Germaniæ Sceleratorum ca-
davera vel palis suffixa vel rotis imposita aut patibulo su-
spensa relinquuntur, ut horrendo hoc & deformi specta-
culo alij metuere discant, & à talibus facinoribus deterre-
antur & ita unius facinerosi supplicio multorum impro-
bitas coerceatur. In primis aggressores publicarum via-
rum suspensi in patibulis relinquuntur, ut cæteris sint ex-
emplo juxta *L. Capitalium 2 8. §. Famosos 15.* ubi Callistra-
tus

Apud Græ-
cos.

tus dicit; *Famosos Latrones in his locis, ubi grassati sunt, furcâ figendos quàm pluribus placuit, ut & conspectu deterreantur alij ab iisdem facinoribus.* Denique *Fulguritos* sive qui fulmine icti, omni omninò sepulturâ caruisse apud Romanos vult *Adrianus Turnebus lib. XVI. cap. 22.* ex lege *Cascâ Numæ pompilii*, quam recitat *Festus in voce Occisum*, sed legem *Numæ* non rectè intellexisse *Turnebum*, humatosque fuisse *καρῶνο πλῆγας*, sine tamen ullis justis, & funerum solemnitatibus, & quidem eo ipso in loco ubi fulmine tacti, nisi fortè in loco publico vid. in templo, teatro, circo &c. fulmine occupati fuissent, tum enim aliò translatos fuisse, ostendit ante laudatus *Kirchmann. de Funer. Rom. lib. 1. cap. 3.* A Romanis transimus ad Græcos, apud quos divina *Philosophiæ Syren*, (*Platonem cum Naudæo intelligo*) sanxit *lib. IX. de Legibus*; *Ut qui sibi amicissimum i. e. seipsum vitâ privavit, non iudicio civitatis, nec tristi, vel inevitabili fortune casu coactus, nec pudore aliquo extremo compulsus, sed ignavia & formidolosi animi imbecillitate, injustè sibi mortem consciverit; sepulturam habeat solitariâ, ubi alius nemo condatur, Deindè ut in his locis condatur quæ de duodecim regionis partibus, ultima, deserta, innominataque sint: sic obscurus, ut neque statua, nec inscripto nomine sepulchra notentur.* Unde & *Aristoteles dignus Præceptore suo discipulus; multa eû civitas inquit, & ignominia afficit, qui se ipse exanimavit, ut qui civitatè injuria afficiat. Ethic. Nicom. lib. V. cap. II.* *Proditionis cõvictus & sacrilegus, sive ut cû jã dicto Platone loquar, Dialog. IX. de Leg. in princip.* qui nefariâ cupiditate & die tractus & nocte excitus, templa ut furetur, petit, ut insepulti projiciantur, communi lege sancitum esse apud Græcos author est *Diodorus Siculus lib. XVI. Bibl.* De lege Atheniensium in sacrilegos & proditores (quâ in Atticâ terra sepeliri prohibebantur) fidem nobis facit

facit Xenophon lib. I. ἑλληνικῶν, Arcades etiam Aristocratem proditorem lapidibus obrutum extra fines suos ἀπαφρον abjecisse tradit Pausanias in Messenicis. Apud Ægyptios quoque servatum, hunc morem, ut dentur ἐλάσματα *Apud Ægyptios.* κυνέσσειν οἰωνοῖσι τε πᾶσι, canibus laniena atque avibus cunctis corpora suspensorum, colligi haud obscurè potest ex vaticinio Josephi Gen. XL. v. 19. *Rex suspendet te, Pistorum magistrum alloquitur, in ligno & volucres comedent carnem tuam.* Ex quibus colligimus, inquit Rivetus in *Comm. ad hunc loc.* antiquum fuisse morem, & ex jure gentium derivatum, ut malefici pœnis capitalibus plecterentur, & cadavera supplicio affectorum exponerentur insepulta, avibus aut fariis lanianda. Apud eosdem, cadavera debitorum Creditoribus in pignora dabantur & ab illis insepulta definebantur, donec hæredes æs alienum integrè solverent, ut refert autor de moribus Gentium. Quod tanquam inhumanum & crudelitati proximum vetant leges. Hinc *Didacus Covarruvias Variarum Resolut. Tom. II. fol. III. n. 10.* Illud creberrimo omnium consensu expeditum est, non esse impediendam sepulturam, nec denegandam debitoris cadaveri, sive is pauper sive dives sit. Conferatur *Schneidewin. lib. IV. de Interdictis §. summa a. divisio Tit. XV.* Septentrionales populos *Apud Septentrionales populos.* eandem ἀπαφρον pœnam statuisse in Tyrannos & horrendo quodam facinore notatos clarum est ex *Saxone Grammatico, qui lib. IV. Historiæ suæ* narrat; Fengonis Tyranni cadaver nec urnâ nec tumulo dignum judicasse Amletum, sed ut crines in auras dispergerentur jussisse. Existimabant enim ejus cineres, qui patriam libertate nudaverit, à patriâ regi non convenire. Apud Hebræos sepultura prohibebantur ἀυτόχειρες, quod *Josephus* (quem Græcum *Li- *Apud Hebræos.** vium appellat S. Hieronymus.) nos docet, *lib. III. de Bel-*

D

lo Ju-

lo Judaico cap. 25. Quo referri possunt verba Egesippi lib.
III. de Excidio Hierosolymitano cap. 17. Hæc non solum mo-
ribus hominum, sed etiam legibus interdicta accipimus.
Namq; alij insepultos projici jubent eos, qui se in ferrum
dejecerunt. Dignum est enim, ut qui Patris imperium
non expectaverunt, priventur quasi quodam matris gre-
mio, terræ sepulchro. Alij dextram manum abscindunt
defunctis, ut separent à membris sui corporis, quod adver-
sus corpus suum vesano militavit furore. Hæc ille. Ja-
cobus Pontanus. Progymn. Lat. lib. IV. in annotat. pro-
gymn. 63. utrumque conjungit inquiens; *Apud Hebræos
qui semet interemissent, amputata dextra inhumati projicie-
bantur.* Confer Lilius Gyraldum de vario sepeliendi ri-
tu, qui eadem verba Egesippi adducit. Tali modo animad-
vertebant in eos, qui spontaneâ morte se educebant è vi-
ta. Nec id mirum, cum in hos aliud supplicium con-
stitui non possit, qui mortem pro supplicio non habent.
ut ait *Grotius de Jure Bell. & Pac. cap. XIX. n. 5.* Nonnulli
tamen, inquit hoc ipso loco *Grotius*, Hebræorum de lege
se non interficiendi unam causam excipiunt, si quis vide-
at se deinceps victurum in probrum ipsius DEi. Et huc
referunt, ait paulò post, Sampsonis exemplum, qui in suo
corpore veram religionem videbat esse derisui, & Saulis
qui gladio incubuit, ne à Dei suisque hostibus illuderetur.
Unde & Samsonem giganteum illud robur Israelis, qui sei-
psum cum Philisteis populo Dei inimicis ruinâ domus op-
presserat, sepulturâ honoratum legimus *Judic. cap. XVI.
v. 31.* Et qui Saulum, judæorum regem dicam, an Ty-
rannum, ne vivus perveniret in manus hostium, in suum
ipsius gladium irruentem I. Reg. XXXI. 4. cum honore
sepelierant, rectè facti testimonium à Davide retulerunt.
II. Reg. c. II. 5. Absalomus Optimi parentis pessima pro-
genies,

genies, qui ex seipso præter mentem quidem, iusto tamen
Dei iudicio, longam literam, ut Plautus ait, fecerat, dum
mortem ei machinabatur, cuius beneficio vitam erat ade-
ptus, non dignabatur consueta sepulturâ, sed in vastam vo-
raginem detrudebatur, lapidibus insuper cumulatè exag-
geratis, ut tam nefarium parricidij facinus memoriâ ac no-
mine loci notaretur. II. Reg. XVIII. Cæterum apud Ju-
dæos ab antiquo quatuor fuerunt suppliciorum genera;
(ipsi vocant מותות *mortes*) *Lapidatio, Combustio, sive*
vivicomburium ut appellat Tertullianus, *Decollatio, & stran-*
gulatio, ut recensentur à Talmud & alijs Rabbinis. Cruci-
fixionem fortè inquis, me omittere, sed habeto, Crucem
non fuisse Judæorum supplicium ordinarium. Ita enim
illorum Magistri apud Paulum Fagium ad Deuter. XXI.
22. (ex ejus interpretatione) *Non fuit mos in Israel, ut cla-*
vi figerentur in pedibus & manibus hominum lapidatorum ac
susensorum. Nam tradita sunt quatuor genera mortis ju-
dicibus, Lapidatio, Combustio, Occisio, strangulatio. Occisio
fit gladio, & est Lapidatio durior Combustione & Combustio
gravior gladio, & gladius durior strangulatione. Non au-
tem invenitur, quod homo clavis figi debeat ad crucem, sed su-
spondendus est blasphemus & idololatra, juxta id, quod dici-
tur, quia maledictus DEi est suspensus. Hæc illi. Idem con-
tra conditorem Annalium Baronium & Justum Lipsium,
latè probat Casaubonus Gallia lumen & columnen Anti-
quitatis, Exercit. XVI. num. LXXVII. Suspensionem,
quam Carolus Sigonius eodem errore cum crucifixione,
confundit, de Republ. Hebræor. lib. VI. cap. 8. ad lapidatio-
nem reducunt Talmudici. Suspensos verò infelici arbori
Lex divina Hebræis lata, ut omnis virtutis, ita & humani-
tatis magistra, eodem die humo mandari jubet Deuteron.
XXI. 22. & 23. Quando peccaverit homo, quod morte pleñen-
dum

*dum est, & adjudicatus morti appensus fuerit in patibulo, non
pernoctabit cadaver ejus in ligno, sed in eadem die sepelietur.*
Juxta quam legem Josue suspendi jussit regem Hai usque
ad vesperam & Solis occasum, cumque occideret sol, præ-
cepit ut deponerent eum. *Josue VIII. 29. Et cap. X. 27.*
Quinque reges Chananæorum è lignis suspensos ad vespe-
ram ex lignis demitti jussit, ac projici in speluncam illam,
ubi se prius absconderant. Hinc *Josephus Historicus lib. IV.
cap. 7.* tantam judæis ait esse curam sepulturæ,
ut eos etiam, qui ad patibulum damnati sunt, ad solis oc-
casum tollant & humo mandent. Ante laudatus *Casaubonus
Exercit. XVI. num. XCVII.* ex Mose Maimonide, (quem
primum inter suos desuisse nugari idem dicit *Exercit. Ead.
num. LX XVII.*) docet, ipsa in super supplicij instrumenta
cum supplicio affectis sepulta apud Judæos, veluti lignum
super quo fuit aliquis suspensus cum ipso suspendioso, la-
pis cum lapidato, gladius cum occiso, sudarium, sive man-
tile, cum strangulato. Christus humani generis sospita-
tor, innoxius ille agnus in crucem actus est more & sup-
plicio Romano, sed & ante Solis occasum à cruce deposi-
tus & sepulturæ mandatus est petente id Josepho ab Ari-
mathæa civitate Judææ (quæ olim decebatur Ramatha, e-
ratq; Patria Samuelis, ut colligitur ex *I. Reg. cap. 7.*) ut do-
cet dilectus Jesu Discipulus in Evangelio suo cap. XIX. 38.
Et quamvis postulatum Josephi Romanis legibus erat con-
gruum, nihilominus tamen in potestate judicis erat, cen-
feretne corpora damnatorum in exemplum in furcâ relin-
quenda, an verò ad preces amicorum sepulturæ tradenda.
Unde & ἐδώθησεντο dicitur Marci XV. 45. donavit & ex gra-
tiâ concessit Pilatus corpus Jesu Josepho. Vide *B. Gerhar-
di Harmon. Evang. Histor. Passion. Christi cap. XIX.* Hinc ait
Carolus Sigonius de Republ. Hebræorum lib. VI. cap. 8.

Mos

Mos fuit ut crucifixi cognatis ad sepulturam concederentur,
quod & in Christo servatum est & in aliis ut tradit Philo in
Flaccum. Ἀταφίας exempla iudicio Dei constituta habe-
mus in Sacris literis; Domui Jeroboam Deus propter Ido-
latriam, sepulturam denegavit. III. Reg. XIV. II. Qui
mortui fuerint de Jeroboam in civitate, comedent eos canes;
qui autem mortui fuerint in agro, vorabunt eos aves cæli, quia
Dominus locutus est. Jesebalem uxorem Achabi propter
persecutiones, cædes & impietatem canibus dilaniandam
objecit IV. Reg. IX. 35. Regem Jojakim ob scelestissima fa-
cinora quibus se adstrinxerat extra portas Hierusalem pro-
jectum & putrefactum, sepulturâ a sibi sepultum iri prædi-
xit Jerem. XXII. 19. id quod ipsi evenisse testatur Josephus
lib. X. Ἀρχαιολ. cap. 8. De Rege Babylonio dicitur Esaiæ
XIV. II. quod deducatur in sepulcrum fastus ejus, strepitus
nabliorum ejus. Hoc est, exponente Dn. D. Samuele Glas-
sio Philos. S. Lib. V. tract. 1. cap. XII. de Metaph. à subjectis
contin. omni honore sepulturæ careat, iustaque ipsa, quæ
ei, ut potentissimo Regi solvenda erant, velut sepulta ja-
ceant, neque adhibeantur. Evenisse hoc ei ex Dan. V. colli-
gi non obscure potest. Alias his similes comminationes
Dei videbimus sequente capite. Restat ut de Christianis
dicamus. Hi autem nisi qui rogo concremantur, aut in-
patibulis appenduntur, sepeliunt omnes; tametsi non o-
mnes solemniter ritu ac ceremonia. Canonistæ distinguunt
inter Sepulturam honestam seu Ecclesiasticam & ignomi-
niosam seu qualemcunque. Honestam appellant, cui
adhibentur ceremoniæ ac ritus pro loci cujusque consue-
tudine solemnes. Ignominiosam verò, quæ fit extra lo-
cum consuetum, & ubi solennitates ejusmodi omittun-
tur. Jus Canonicum (quod excoli capit Magistro Grati-
ano Canonistarum parente & progenitore, qui circa an-
num

*Apud
Christia-
nos.*

num Christianum 1140. claruit) sepulturam in loco con-
secrato negat in primis *Paganis*, sive Idololatriis c. Ecclesiam
& ca. seqq. de consecr. dist. 1. *Hereticis*, etiam post mortem
damnatis c. sane profertur 24. q. 2. c. si quis episc. de hæret.
cle. 1. de sepul. pertinacibus puta hæreticis h. e. qui in fun-
damentalibus fidei articulis errant atque errorem suum
pertinaciter defendunt. *Usurariis manifestis*, qui scil. ob hoc
crimen jam à iudice per sententiam damnati & in hoc pœc-
cato decedunt c. quia in omnibus de usur. cle. 1. & c. quam-
quam de usur. m. 6. *mortem sibi consciscantibus* c. placuit 23.
quæst. 5. ubi tamen inter *αὐτόχρητος* distinctio adhibenda,
de qua vide B. Gerhar. Loco Theol. VIII. de Morte num.
XXXVII. *Excommunicatis* C. Sicut de hæret. c. si. de sepult.
Blasphemis, impœnitentibus c. statuimus de maled. *Monachis*
propriam habentibus c. super quodam, de statu Monachor.
In torneamentis morientibus c. 1. de torneament. Id quod
de illicitis torneamentorum generibus accipiendum, in-
quit *Sigism. Finckelthaus disp. de jure Sepult. th. XIII.* quæ
non virtutis sed lucri fortè solius gratia instituuntur & ma-
gis temeritatem, quam fortitudinem præ se ferunt. *Rapto-*
ribus non satisficientibus c. 2. de rapt. *quibus interdictus*
ingressus Ecclesie c. 15. cui de sent. exc. in 6. Et in-
summa, *Sacris est canonibus institutum*, inquit Innocen-
tius *ut quibus non communicavimus vivos, non communice-*
mus defunctis: Et ut careant ecclesiastica sepultura, qui prius
erant ab ecclesiastica unitate præcisi, nec in articulo mortis ec-
clesie reconciliati fuerint. C. sacris, de sepult. Concilium
Braccarense I. de illis qui sibi ipsis manus inferunt, ita sta-
tuit Canone XXXIV. *Itē placuit, ut, qui sibi ipsis aut per ferrū*
aut per venenū aut per precipitiū, aut suspēdiū aut quolibet mo-
do violentie inferunt mortē, nulla pro illis in oblatione cōmemo-
ratio fiat, neq; cū psalmis ad sepulturam eorum cadavera dedu-
cantur.

cantur. Non ergò hos aliosque notoriæ impietatis homi-
 nes omnimodâ humatione ac funeratione arcebant, sed
 honorificam illam funeris ad loca consueta, cum campa-
 narum pulsu, Psalmiarum concentu alijsque usitatis ce-
 remonijs deductionem illis denegabant, quod adhuc ho-
 diè obtinet. Quod si de facto in cœmeterio Ecclesiastico
 sepultus, qui sepeliri prohibitus aut excommunicatus, ef-
 fodi & ejici jurebatur, si ossa discerni poterant. *C. jam citat.*
sacris, De sepult. In Cœmeteria honestis hominibus condita
 facinerosorum corpora inferri nefas habitum fuisse exem-
 plo docet *Baldericus in Chronico Cameracensi lib. 3. cap. 20.*
 Beda qui ex vitæ sanctitate morumque gravitate venerabi-
 lis cognominatus est, lib. V. histor. cap. 15. de quodam Fa-
 bro in desperatione mortuo refert, quòd *Monachi eum in*
ultimis Monasterij sui, in quo obierat, locis humarint, nec psal-
mos pro eo cantare voluerint.

CAPUT IV.

Sepulturæ carentia pro ignominia pœnaque
 gravi semper habita, & pro graviori
 exhumatio.

Quanquam Poëtarum Principi, Maroni; *Facilis ja-* *Sepulturæ*
tura sepulchri: Et, cœlo tegitur, qui non habet urnam juxta *carentia.*
 Lucan. lib. 7., *Nec damno nec pudore affici possunt mortui, cum*
nihil sentiant, ut monent Homerus, Æschylus, Sophocles
 Moscio & alij, vide Stob. tit. 126. & Soph. in Ajace., unde
 & Zisca dux Hussitarum naturæ debitum soluturus edixit,
 ut cutis sibi post mortem detracta in tympani usum conce-
 deret. *Æn. Sylv. lib. III. Comment. de rebus gestis Alphonse*
Reg., Neque ad salutem quicquam prodest, utrum sepulti
 an in-

an inhumati mortui jaceant, nec aliquid nocet fidelibus,
negata eorum corporibus sepultura, *Augustin. lib. de cura
suscipienda pro mortuis* Custodit enim Deus omnia ossa pio-
rum Psal. XXXIV. 20. Tamen uti sepultura honesta in-
primis, beneficij, præmij ac honoris, ita contra denegatio
ejusdem ignominia & poenæ loco semper est habita. Eos-
que miseros judicerunt plerique & infelices quorum ca-
davera insepulta jacerent, quibusq; hic supremus humanae
conditionis honos deesset. Sanè *Aristoteles Rhetor. lib. I.
cap. 5.* Sepulturam inter honoris species refert, inquit
μέρη δὲ τιμῆς τῶν Φοι, εἰκόνες &c. Partes verò honoris sunt se-
pulchra, statua. Sepulturae verò carentia apud Virgilium
malum appellatur lib. VI. *Æneid.*

Eripe me his, invicte, *malis*, & tu mihi terram
Injice.

Imper. Vespasianus Sepulturae privationem in gravium
poenarum numerum retulisse videtur, dum in augmen-
tū poenæ *Conjuratorū addendū censuit*, ut insepulti projice-
rentur, ut supra ex *Suetonio in ejo vita cap. 2.* retulimus. Gra-
ve judicatū est, ait *Olympiodorus in Cat. Job. c. 15.* animadver-
sionis genus sepulturae spoliari honore, & inhumatū jacere.
In atrocitate poenarum illud est, inquit *Petrus Gregorius
Tholosanus Syntag. Juris Universi Lib. XXXII. cap. 29. n. 1.*
non sepeliri, sed vel avibus laniandos exponi vel membra
alicubi in terrorem malefactorum suspendi: quia non
sepeliri poena per se. Unde & *Melchior Junius Question.
politicar. quest. CIX.* In jure præterea poenæ gravissimæ loco
habetur, inquit, non permitti ut corpora sepeliantur. Re-
fert *Bartbius* autor antiquitatis optimus *Lib. XXXV. Ad-
vers. cap. V.* Maximam poenam fuisse mancipiorum abji-
ci insepulta. Nec poenæ saltem loco, sed etiam ignomini-
osum valde habebatur apud priscos gentiles nudum jacere
cadaver.

cadaver. Deprecatur hanc ignominiam Archytas Tarentinus Philosophus apud *Horatium lib. I. Carminum Oda. XXVIII.* ubi orat nautam, ne se naufragum insepultum, jacere patiatur, sed aliquantulum arenæ corpori injiciat:

*Quaquam festinas, inquit (non est mora longa,) licebit
Injecto ter pulvere curras.*

Respicit Venusinus Vates ad legem Atticam, quæ jubebat, ut si quis in insepultum hominis cadaver incidere, saltem ei terram injiceret. *Ælian. libr. V. Variar. histor. cap. 14.* Sensus legis erat; ut si quis in cadaver aliquod inhumatum in via sibi fortuito, ut fit interdum, objectum, incidere, & totum terrâ obruere per temporis angustiam non posset, tantum plenâ manu ter jacta terra aliqualem saltem sepulturam faceret. Ulysses apud Euripidem in Hecuba mavult in vita re esse tenui, quàm honoratâ carere sepultura. *Barth. Lib. II. Advers. cap. 7.* Olympiadem, prodit historia, cum inaudisset, filium Alexandrum Magnum (area cui totus parvula mundus erat) diutius sepulturæ honoribus exutum jacere, graviter indoluisse; O Fili, tu quidem cælum tibi vindicare satagebas; at nunc, quæ cæteris ex æquo communia omnibus, censentur, ne iis quidem potiri potes, terrâ & conditorio. *Ælian. lib. XIII. cap. 30. C. Rhodig. lib. XI. cap. 81.* Eandem infelicitatem deplorat *C. Vellejus Paterculus* in Pompejo Magno Principe, ut ipsum vocat, Romani nominis *lib. II. Histor. cap. LIII.* Hic (de jugulatione ejus loquitur) post tres consulatus & totidem triumphos, domitumq; terrarum orbem, sanctissimi ac præstantissimi viri, in id eveci, super quod ascendî non potest, duodeagesimum annum agentis, pridie natalem ipsius, vitæ fuit exitus: in tantum in illo viro à se DISCORDANTE fortunâ, ut cui modò ad victoriam terra defuerat, deesset ad sepulturam. Hanc ignominiam ut à Parente suo averteret Cimon, vincula subibat, quibus ille ligatus erat.

E

Cimon

Cimon, inquam, Atheniensis, cum pater ejus Miltiades litē
 aestimatam populo solvere non potuisset, ob eamq; causā
 damnatus in vinculis publicis decessisset, nec per leges li-
 ceret funus efferre, nisi pensitata pecunia: & ille non esset
 solvendo, translatis in se vinculis, patrem ad sepulturam
 redemit. Hinc egregia illa laus Cimonis apud *Valerium
 Maximum lib. V. cap. 4.* Nec te quidem Cimon silentio in-
 volvam, qui patri tuo sepulturam voluntariis vinculis e-
 mere non dubitasti. Apud judæos insepultum abjici aut re-
 linqui pro summa habebatur ignominia & infelicitate.
 Et inter pœnas Jesabeli comminatas atrox: *Non erit qui se-
 peliat eam.* IV. Reg. IX. 10. Apud Ecclesiastem cap. VI. 3. *Et
 sepultura non est ei, dixi, melior est eo abortivus.* melior. i. e.
 felicior. Non enim pars minima infelicitatis erat sepultura
 carere, ut annotat ad hunc loc. *Drusus in Præteritis Lib. X.
 ad Apocal. cap. XI. v. 9.* Notæ sunt graves illæ comminatio-
 nes Dei, apud Jeremiam; *Non colligentur & non sepelien-
 tur, in sterquilinum super faciem terræ erunt.* Jerem. VIII. 2.
 & Ezechielem, *super faciem terræ cades, non colligeris, neq;
 congregaberis; bestiis terræ & volatilibus cœli dedi te ad devo-
 randum* Ezech. XXIX. 5. Apud Jeremiam minatus est DEus
 Joacimo *sepulturam asini* Jerem. XXII. 19. quod dignior es-
 set consortio bestiarum, quàm hominum, qui ab illis eti-
 am post mortem humatione separantur. Hinc adagium *Se-
 pulturâ asini sepelietur* hoc est *ἀνδῶς* sive sine sepultura re-
 linquetur. Est autem Sepultura asini, quàm juxta Cicero-
 nem dicas insepultam sepulturam, juxta Græcos, *ἀταφία*
ταφία, sordidus aliquis & apertus locus, qui neq; tegat cadave-
 ris horribilem & obscœnam speciem, neq; canes aut volucres à
 laceratione prohibeat. ut exponit Sanctius in lib. IV. Reg. cap.
 XXIV. quod ipsum explicat etiam Jeremias cap. XXXVI.
 30. *Cadaver ejus projicietur ad æstum per diem & ad gelu per
 noctem.* Maledictionis divinæ signum fuisse dicit *Calvi-
 nus Comm.*

nus Comm. in lib. 1. Samuel. cap. XXXI. corporum illam ab-
jectionem, non verò semper regulam istam locum obti-
nere, nempe ut sepultura sit favoris DEi signum, contra ve-
rò insepultū jacere maledictionis testimoniū. Id quod pro-
bat exemplo divitis epulonis, qui cum honore sepultus di-
citur & Lazari, de cuius sepultura nulla fit mentio, ut sine
honore corpus ipsius abjectum videatur. In quem sensum
Augustinus lib. 1. de Civit. Dei cap. 12. & lib. de cura mort.
c. 2. *Præclaras exequias in conspectu hominum exhibuit purpu-
rato illi diviti turba famulorum, sed multò clariores in conspe-
ctu Domini ulceroso illi pauperi ministerium exhibuit Angelo-
rum, qui eum non extulerunt in marmoreum tumulum, sed in
Abrabæ gremium sustulerunt.* Dicitur quidem
Psalm. LXXIX. 2. *Posuerunt cadavera servorum
tuorum escam volatilibus cæli, carnem sanctorum tuorum
bestiis terræ & vers. 3. effuderunt sanguinem eorum, tanquam
aquam & non erat, qui sepeliret.* Sed hæc magis ad exagge-
randam crudelitatem istorum, qui ea fecerunt, quàm ad
eorum, infelicitatem, qui illa perpessi sunt, dicuntur, ut
observat B. Gerhardus *Loc. Theol. VIII. de Morte n. 83.* Hanc
crudelitatem perpessa sunt antiquitus martyrum & piorū
Christi confessorum corpora. Quod cum agrè admodum
ferrent Christiani reliqui, martyrum scil. corpora feris a-
vibusq; exponi, etiam capitis periculo noctu solebant fur-
ripere, si quando minus accuratè custodirentur. Vide *Mar-
cum Velsorum Commentario ad passionem S. Afræ & sociarum.*
In quam sævitiam maximè invehitur Lactantius lib. V. In-
stitut. cap. 11. *In cineres furiunt, inquit, ne quis extet sepul-
turæ locus. Quasi verò id affectent, qui Deum confitentur, ut
ad eorum sepulcra veniatur, ac non ut ipsi ad Deum perveni-
ant. Quenam illa feritas, quæ rabies, quæ insania est, lucem
vivis, terram mortuis denegare?* Cæterum uti in ignomi-
niam & pœnam sæpè sepulturâ prohibebantur mortui, i-
ta con-

Exhuma-
tio.

ta contrà solebant interdum propter atrociam facinorosa vivi in terram defodi. Sic olim Virgines Vestales incestum committentes in campo scelerato vivas apud Romanos sepultas fuisse, legimus apud Plutarchum in Num. Pomp. Et ex Constit. Crim. Caroli art. 131. eidem poenae subjiciendi sunt infanticidae. Exhumari verò, nescio annon intolerabilius dedecus, quam inhumatum relinqui? Poena gravissima, inquit supra citatus *Tholosanus Syntagm. Jur. Univ. lib. XXXIII. cap. 23. n. 3 2.* habita sacrilegij & proditionis in Attica, non sepeliri ex lege apud Xenophontem lib. 1. εδλν. Cujus & meminit Æmilius Probus in Themistij vita. Et pro poena atrociori eruere ex sepulchro ossa. Exhumationis exemplum habemus in Sacris & quidem in Historia Regum, ubi Josias Religiosissimus Deoque charissimus Rex facinerosorum sacerdotum ossa, sepulchris re-fossa flammis perdidit *IV. Reg. XXIII. 16.* In historiis profanis de Sylla Dictatore dicitur, quod Caji Martii ossa eruta in fluvium mergi jusserit, moriens se cremari voluerit, veritus talionem, ludibrium ab hoste cadaver ejus pateretur. Vide Plinium Nat. Hist. libro VII. cap. 54. Non possum silentio premere tyrannidē papalē, quā reliquas eorū, qui à Romanā Synagogā exierūt, vel sepulchris inferri prohibēt, vel illata ex iisdē erui & igne absumi vel in carnificinis, colluviariis aliisque infamibus locis sepeliri curant. Sic Cardinalis Polus (Poli hostis & oppugnator) cadavera Martini Bucerii & Pauli Fagij Cantabrigiæ de sepulchris effodi & publicè cremari jussit, ut ex historia Bucerii & Fagij à Balæo descripta constat. Idem Polus Petri Martyris uxoris corpus Oxoniæ sepultum erui & in sterquilinum abjici jussit. *Jos. Simler. Orat. de vita & obitu P. Martyris.* Sed;

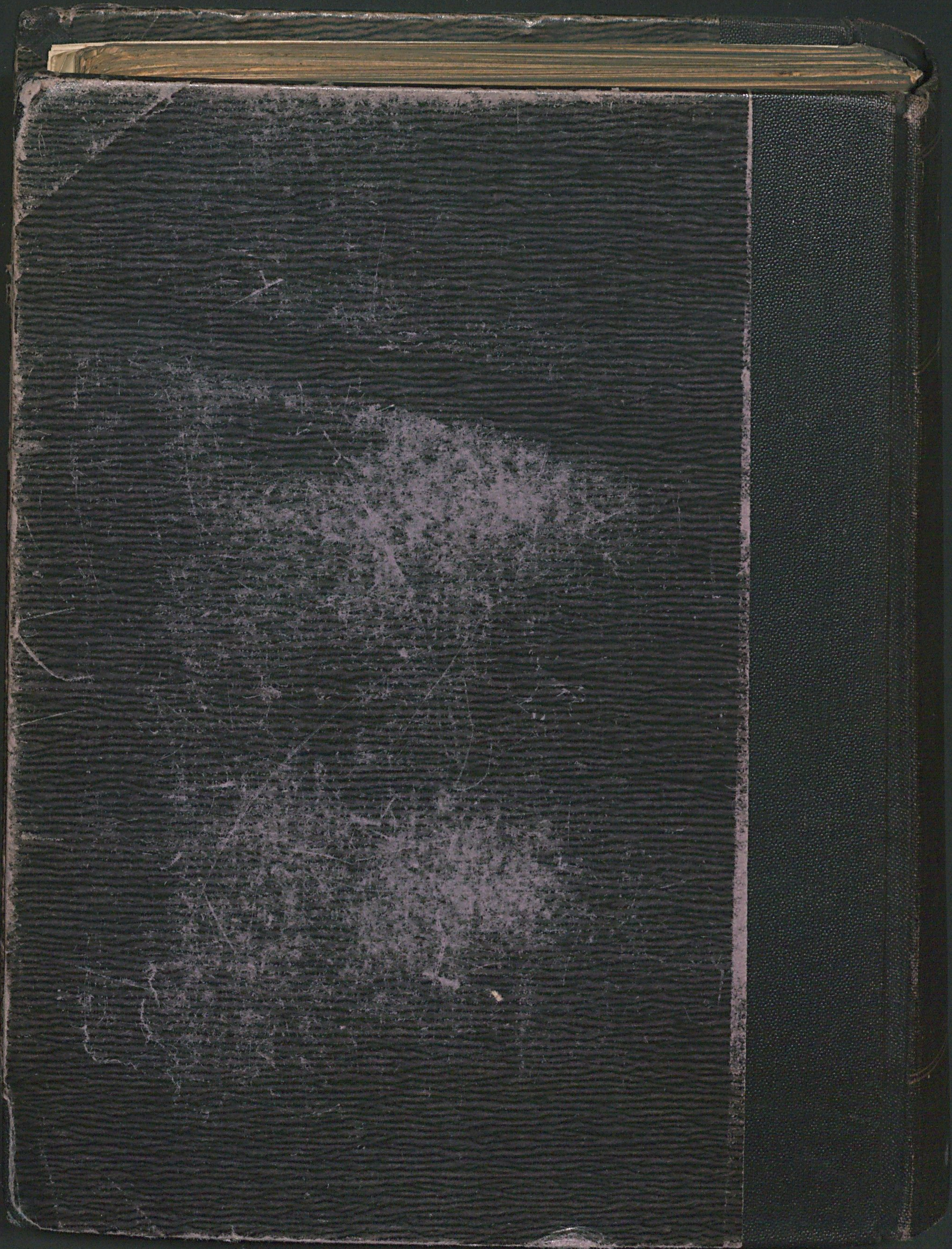
*Nibil agis hac ira, tabesne cadavera solvat,
Aut rogas, haud refert, placido Natura receptat
Cuncta sinu,* *Lucan. 7.*

ULB Halle 3
002 684 632

V3 17

B.I.G.

Farbkarte #13

1648 12
12

CULTURA

VETERUM.

five

TIQVIS RITIBUS SE-
PULCHRALIBUS,

orum, Græcorum,
um & Christianorum,

TATIO SECUNDA.

Quam
D. O. M. A.

Præside

ANDR. QVENSTEDT.

FACULT. PHILOSOPH.

ADJUNCTO,

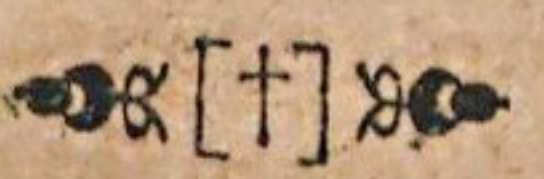
publica disquisitioni submittit

ANNES Rienscherff/

Spandoâ - March.

Ad diem Aprilis
uditorio Philosophorum.

horis matutinis.

WITTEBERGÆ,
pographicâ JOHANNIS HAKEN.

ANO M.DC.XLIIX.

